SỐ 971 NĂM THỨ MƯỜI MỖI SỐ 5 XU 丙子年 八月廿五日 NGÀY THỨ BẢY 10 OCTOBRE 1936

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm [illegible]	[illegible]
Sáu tháng 1.00	1.50
Ba tháng 1.00	1.00

Thư và ngân phiếu xin gửi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng cáo, xin viết thư thương lượng trước.

TIẾNG-DÂN

敲民 La Voix du Peuple

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút
SUYNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý
TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

Mỗi tuần xuất-bản bốn kỳ: thứ ba, thứ năm và thứ bảy

BÁO-QUÁN
[illegible]
Giây-thép nói: số [illegible]
Giây thép: VIENGDAN HUE

So sánh cũng cần phải xét về lượng và phẩm.

CỤ BÙI-QUANG-CHIÊU NÓI VIỆC ĐÃ LÀM Ở BÊN PHÁP

(Trong khoảng 2 tháng gần ông Moutet)

Cụ Bùi-quang-Chiêu, một nhà chánh-trị lão-thành lịch-duyệt ở xứ ta, không ai không biết tên, hiện đại-biểu Nam-kỳ ở Thượng-Hội-đồng Thuộc-địa Pháp. Cụ ở Pháp vừa mới về ngày 23-9-36. Báo VIỆT-NAM có tới phỏng-vấn, cụ thuật những công việc đã làm trong hai tháng được gần ông Bộ-trưởng Thuộc-địa Moutet.

Theo lời bạn đồng-nghiệp đã thuật, trước hết Cụ nói Chính-phủ Bình-dân mới có cái chủ-nghĩa khác với các chánh-phủ trước, bộ Thuộc-địa lại về ông Moutet là người bao giờ cũng sẵn lòng lo cải-cách cho dân Đông-dương....

Cụ nói người Annam ta hy vọng nhiều lắm, nhưng mình phải biết xét xem những cái hy vọng cho có phẩm có lượng, không phải đụng gì xin nấy. Cụ nhân thuật những công việc cụ đã xin, như số Hội-đồng người Annam với người Tây được đồng nhau (trước kia Annam có 6 người, sau thêm 4), người mình vẫn còn kém không được đối ngang hàng với người Tây, đối với việc tư, nhượng, bộ là phải, chớ làm việc chánh trị, không thể nhượng bộ..., rồi thuật những đề nghị của Cụ xin người Annam cũng được cử làm nghị-trưởng hội đồng Quản hạt, lại xin người Annam được quyền cử một nghị sĩ như người Pháp ở đây, lại xin cho Trung, Bắc-kỳ, Cao-man, Lào đều có người đại biểu ở Thượng hội đồng Thuộc địa. Khi xuống tàu về nước thì nghe đều yêu cầu sau đã gần thành....

Kể đó cụ nói về cứu vớt nông gia, lập binh dân ngân hàng, bảo hộ lao động cùng vấn đề thuế vụ. Vấn đề thuế thì cụ có so sánh dân ta với dân Pháp mà nói cụ không xin giảm thuế và bỏ thuế vụ gì hết....

Sau cụ tỏ vẻ khẳng khái nói:

« Dầu ai nói gì thì nói, tôi chỉ biết lo binh vực cho nước nhà đồng bào của tôi thôi. Tôi không chịu thua ai về chỗ ái quốc nầy hết, ông Tạ-thu-Thâu, ông Nguyễn-an-Ninh ái quốc, nhưng tôi không thể nhường cho hai ông có tinh thần ái quốc cao hơn tôi. (Trên là lược trích báo VIỆT-NAM ra ngày 1-10-36).

Xem những đều cụ Bùi thuật công việc đã làm bên Pháp, tấm lòng khẳng khái cùng lời lẽ hùng hồn, rõ là một nhà lão thành lịch duyệt, thông đạt về chánh trị, gồm cả tài ngoại giao, tưởng không cần phải tán thêm mà nhân vật Tây Nam đã đều biết. Nhưng đứng về mặt nhân dân xứ nầy thì chúng ta không thể không trách bị một đều mà ngờ cụ có hơi già lẫn, là *về vấn đề thuế, cụ «sánh dân ta với dân Pháp»*.

Cụ nói: «Thuế vụ ở xứ mình ít hơn thuế ở nước Pháp nhiều, nước Pháp có 40 triệu dân, mỗi năm thu thuế tới 60 ngàn triệu quan. Nước ta có 20 triệu dân, ở đây mỗi năm chánh-phủ thu được 1 ngàn triệu quan, 6 lần ít hơn... Muốn cho nước tấn bộ mà xin giảm thuế là thất sách v. v...

Phải, nộp thuế là nghĩa vụ của dân đối với nước, vì chánh phủ không phải có hầm vàng kho bạc tự nhiên sanh sản, chỉ là do các ngạch thuế thu góp lại để chi chuẩn ra; mỗi việc kiến thiết mở mang như đường sá, trường học, nhà thương cùng trăm ngàn việc to lớn, không lấy thuế thì lấy tiền ở đâu? Nên bất kỳ quốc gia nào, nộp thuế là một việc bó buộc. Tuy vậy, đem dân Annam ta mà so sánh với dân Pháp thật có oan cho dân chúng tôi:

Dân xứ người từ nhỏ được hưởng môn học, đến thành nhân có quyền công dân, không chỉ mỗi người đều có nền tự lập, dương nương các quyền tự do một người công dân, mà chánh phủ lại binh vực bảo trợ đủ các phương diện, nào nông, công, thương, sĩ cho đến đi ra xứ ngoài, tới đâu cũng hưởng quyền lợi đầy đủ một người công dân.

Còn dân Annam chúng tôi, phần đông từ nhỏ đã thất học, ngoài nghề nông lưu truyền, đám ruộng vạc vườn ra, trăm nghề còn thiếu thốn, chỉ có nghề làm thuê bán sức, lại thêm mối tệ gian hào hoạt lại bóc lột trăm chiều; trên đời sống của dân chúng tôi, nghĩa vụ thì nhiều mà quyền lợi thì ít, phần đông bước ra lủy tre đã mất tự do. Những người có nghề nghiệp làm ra mỗi năm có hoa lợi bạc ngàn, có nộp thuế hết hai phần mười cũng chưa lấy gì làm thiệt hại mà họ vẫn vui lòng; đến những kẻ quanh năm vất vả làm không đủ nuôi sống thì xuất năm phần trăm đã thấy thiếu mất bữa cơm bằng ngày, bảo không than phiền sao được. Dân chúng tôi rất trông được trình độ và quyền lợi như dân Pháp, thì nộp thuế cao như dân Pháp, dân chúng tôi chẳng những không phàn nàn mà còn lấy làm vui lòng nữa kia.

Bằng như hiện tình ngày nay thì chúng tôi xin lỗi cụ Bùi mà dám cho câu so sánh trên là lẫn.

X. T.
Một người dân Trung-kỳ

CHUYỆN ĐỜI

Lại có phong triều để tóc dài, (nữ giới Quảng-đông)

Nữ giới Trung hoa trên ngàn năm có tục «bó chưn», trải gần 100 năm ẩn bóc, bao nhiêu công hô hào mới được giải phóng cái tục «buộc» ấy. Gần đây triều lưu «mau đăng» trên khắp trong nước, chị em Tàu nào giày cao gót, nào son phấn, dầu thơm, nước hoa, đua nhau mua đồ ngoại quốc thường năm kể có hàng triệu bạc. Cho đến cái đầu tóc cũng bắt chước chị em Âu-mỹ mà cắp vấn không để dài như trước.

Không rõ Tưởng phu nhân, Tống-mỹ-Linh nữ sĩ có theo lối tóc vấn ấy không, mà họ Tưởng, trong kế hoạch «tân sanh hoạt» vận động, lại có cái lệnh nghiêm cấm quân nhân không được kết hôn với các chị em tóc ngắn, hoặc: người đã có vợ tóc nhẫn cũng buộc phải để cho dài..

Hiện thế lực quân nhân nước Tàu 5 dưới các phái quân phiệt nhất là dưới lồng tư lệnh họ Tưởng, vinh vang quyền thế chiếm phần ưu đẳng trong giai cấp xã hội, nên chị em ai cũng muốn đức chồng quân nhân, cũng như chị em Cô-việt ta ham lấy chồng «quan» vậy. Vì tâm lý muốn lấy chồng quân nhân nên nhân cái lệnh nói trên mà nẩy ra phong triều «Lưu trường phái» (để tóc dài).

Nguyên từ lệnh «Lưu phái» ban hành, ở miền bắc đã có nhiều tỉnh tuân hành. Duy tỉnh Quảng đông ở dưới chả quyền Trần tế Đường nên lệnh «Lưu phái» không có hiệu lực ở miền ấy. Nay Trần bị hạ giả Quảng đông cũng vào vòng phạm vi thế lực của họ Tưởng, lệnh lưu phái mới thực hành ngay. Ôi thôi, chị em nhận nhăng làm sao! nào kẻ đi vận động, người đứng ra hô hào: Để tóc dài! để tóc dài! Ai muốn lấy chồng sang, phải để tóc dài! Nhất là mấy chị có cái quan niệm «lấy chồng quân nhân càng hăng hái lắm», người thì dùng tóc giả, kẻ thì lấy ghim kẹp tóc mượn mà quấn vòng theo cổ, thành ra cái không khí «phô tóc dài» trong nữ giới nao nhiệt vô cùng.

Người ta nói chuyện nhỏ như tóc, là không đáng kể gì, mà tóc ở phương Đông sao mà có liên chuyện quan hệ trên lịch sử:

«Có đầu không tóc, có tóc không đầu» lệnh triều Mãn thành lúc mới đầu, biết bao nhiêu tánh mạng hạ sinh vì đầu tóc.

Thái bình Thiên quốc để tóc dài, người ta gọi là «giặc tóc» 髮賊 cũng gây cuộc chẳng mấy đến 5, 7 năm. Nay lại còn phong triều «tóc vấn tóc dài» nữa!

Có người nói: Ở xứ ta về chuyện «cắp tóc» cũng gây cuộc xung đột lớn năm 1908 không chỉ ở Tàu».

Phải, thế ra cái tóc cũng sanh nhiều chuyện nhỉ!

Phương Thảo

Nguyễn-Tri lên máy chém

Nguyễn-Tri, thủ phạm giết cô đầm Aubin ở Saigon, sớm mai ngày 4-10-36 đã lên máy chém trước khám lớn Saigon.

Thế là Tri đã trả nợ xong.

Quanh nhịp đối với Uy-ban Điều-tra sẽ sang Đông-dương

Nghe tin Ủy-ban điều tra bên Pháp sẽ sang xứ nầy, 3 kỳ đều nổi lên tổ chức cuộc hội hiệp để bày tỏ nguyện vọng của dân bản xứ. Gần một tháng nay, trên các báo không số nào không nói đến câu chuyện ấy.

Trước hết anh em trong Nam tổ chức cuộc Đông-dương đại-hội, có chương trình tấn hành hẳn hòi. Một cuộc hội nghị, mang cái danh hiệu rộng lớn, mà xứ nầy thuở nay chưa có, chưa nói nội dung, chỉ nghe cái tên đã có ảnh hưởng đến quần chúng trong lúc «trời hạn trông mưa». Vậy mà chưa được mấy tuần, trong Ủy-ban tạm-thời đã có phần chia rẽ đáng tiếc, nhưng còn mấy tay chủ trì vẫn cầm vững dặng tấn hành.

Ở Bắc-kỳ cũng chia ra nhiều phái, trong có phái ông Lục (viện trưởng Dân-biểu) và phái ông An, như tương đối nhau.

Còn Trung-kỳ thì không có phái nào hết; chỉ có vài lần lập ủy-ban tạm thời mà bị nạn «đẻ non» không thành.

Thế là bản nguyện vọng chung của toàn thể dân Đông-dương phần nhiều hoài nghi không biết đâu là tập trung, mà «tập trung tư tưởng là việc khó có như lời quan Khâm sứ Trung-kỳ Guillemain đã nói.

Vậy mong Ủy-ban điều-tra sau nầy, muốn hiểu thấu nguyện vọng của dân Đông-dương, cần phải xem xét những đều linh tinh đăng trên các báo, cùng thu thập từng bộ phận để làm tài liệu khảo sát mới gọi là chân xác; tưởng không nên bằng vào bản thỉnh cầu nào mang cái tên toàn cả công chúng mà kỳ thực công chúng phần đông chưa được bày tỏ nguyện vọng.

C. G. (độc-giả)

Lại một vị phụ mẫu bị dân kiện

Cái bệnh «hối lộ» của các quan sao lúc nầy lại bị phát lộ ra luôn. Thì ở Nam-kỳ hai ông quận Khuê, An, bị huyền chức vì tội hối lộ, ở Trung-kỳ thì các quan Tuần, quan Ấm ở Bình-thuận cũng vì tội ấy bị triệt, nay ông Dương-ngọc-Phụ, tri phủ Vĩnh-linh (Quảng-trị) cũng đương bị dân 72 làng kiện về nhiều việc sách bức dân chúng lấy tiền.

Nghe tin dân chúng rục rịch, quan phủ Phụ có ý lo, bèn mua chuộc lòng dân, song số bạc ấy chỉ kéo lại được 20 làng, còn bao nhiêu thì họ không theo. Dân đã đầu đơn kêu ở nhiều nơi, họ gởi cho phủ Toàn-quyền 1 lá đơn, tòa Khâm-sứ Trung-kỳ 1 lá, 1 lá dâng lên Hoàng-thượng và 1 lá gởi về bộ Tư-pháp.

Dân chúng đương chờ cuộc điều tra của nhà chức trách.

Ông Dương-ngọc-Phụ trước kia lúc còn học trò, vẫn là người có chút tỉ chí khí. Năm 1925-1926 ông từng học tại trường Trung-học Bảo-hộ ở Hanoi, gặp lúc đám tang cụ Phan châu-Trinh, ông có dự vào việc đề tang nên bị đuổi, ông tuốt vào Nam kỳ học ít lâu thi đậu tú tài, được bổ làm Tham-tá Phan-rang, rồi đi tri huyện Tuy-phong, thăng Tri-phủ Hàm-thuận. Ở Hàm-thuận ông bị dân oán hằm kiện, nên ông xin đổi ra phủ Vĩnh-linh. Ở Vĩnh linh ông Phụ đã làm nhiều việc tham nhũng, dân tình ta oán lắm, nên mới có vụ kiện nầy.

Cái nạn hối lộ của quan lại, trăm ngàn cái may mới lòi mặt ra đôi cái, còn biết bao nhiêu cái chìm ngấm khuất lấp! Nhà đương cuộc nên để ý thì dân mới mong bớt được nỗi phiền lụy.

Trích báo Việt-Nam

Tiếng nữ giới

Cái vẻ mặt thất vọng của chị em Trung-kỳ

Ủy ban điều tra của chính phủ bình dân Pháp sắp sang, chị em trong Nam bắt tay nhau tổ bày nguyện vọng, rồi gọi một tiếng vang tai, khắp chị em cả ba kỳ; động đến chỗ đau, chị em Trung-kỳ cũng lật đật chồi dậy đi xin thuốc chữa.

Ngày 20 Septembre vừa rồi: là ngày đại hội nghị toàn kỳ để thâu góp nguyện vọng về đề nghị đều thỉnh cầu hầu chuyển đạt lên phái bộ điều tra.

Chị em Trung-kỳ mang một bầu hy vọng, mang bịnh uốn yên cần các vị thuốc của lương y sau nầy. Không ngờ một sự bất hạnh vừa tới, ngày 21 Septembre, sau ngày hội nghị, xin không được phép thành hội giải tán.

Tội nghiệp! cái vẻ mặt ngơ-ngác của chị em vừa thâm đạm vừa đau đớn làm sao! Trước những phút chị em giải tán, bước chân ra hội, chị em đưa những nụ cười ngượng nghịu để chống chỏi với sự đau khổ mà bước về nhà.

Cái cười ngượng nghịu mà chị em Trung-kỳ bước ra, nhưng còn quay cổ ngó vào... như kêu gào... như còn bi vọng...

Tôi là một người dự thính, thấy vẻ mặt thất vọng của chị em tôi về lại cho chị em cùng xem.

Người dự thính

Một chút ý kiến...

Không đủ tư cách rồi cũng đủ tư cách!

Trong các trò bầu cử ở ta, lắm việc tức cười nên ruột: mặt cũng đó mà trái cũng đó, tùy nơi lời phiền của các ngài «cha mẹ dân» làm gì mặc, dân nào có biết!

Cái chứng đành rành dưới nầy, xem qua, các bạn thong thả sẽ cười.

Tại huyện nọ tỉnh trung, vừa rồi có cử một ông nghị viên tỉnh hạt; dân không ai ra ứng cử trơn, làm huyện phải lần cử một viên chánh tổng, rồi bẩm tỉnh.

Một viên chánh tổng thuở nay ở trong lấy trơ mà lại ra ứng cử nghị viên tỉnh hạt, làm cho tỉnh chê, nói rằng: chánh tổng không đủ tư cách nói năng, lại đương ở dưới quyền quan mấy lớp... Tỉnh nói vậy, bèn sức về bác không cho chánh tổng kia ra dự cử.

Ngặt thiệt! khước chánh tổng đó thì ai ra? không một người mén nào ra cả. Huyện lại bẩm trở về tỉnh chỉ trơ trọi có viên chánh tổng ấy ứng cử thôi.

Các bạn đoán thử: quan tỉnh nghĩ thế nào? khó nhỉ! Không lẽ không cử một người. Bây giờ trở lại cho chánh tổng ấy «có tư» ra ứng cử «chớ biết sao?

Thế là dần dà tới ngày bầu cử, chánh tổng kia ra, được một ít tiêm thuận, còn phần nhiều là tiêm trăng toét. Một mình mình ra, một mình trúng cử, không ai tranh, khỏe ru! chánh tổng ấy nghiễm nhiên là ông nghị!

Cái ông nghị ấy, các bạn hãy tưởng tượng mà nhớ chuyện bầu cử lộn nhộng trên.

Ừ, cái trò ở xứ con Rồng cháu Tiên mà!

VUI NÔI

việc thế giới

TÂY-BAN-NHA

Quân nghịch chưa lấy được thành Eibar

St Jean de Luz 2 10. — Có 3 chiếc máy bay của quân nghịch ở Vitoria bay lại thả bom xuống thành Eibar rất dữ dội, vì quân chánh phủ tập trung ở đây. Có 24 trái bom rớt xuống phá hư nhiều sở nhà và một sở trường học. Có đôi người thiệt mạng. Nói ra, ngày nay rất lợi cho quân chánh phủ, vì các đội dân binh đánh lại được nhiều đội quân nghịch và làm cho phòng tuyến của họ ở Eibar được vững bền. Đội máy bay chánh phủ vẫn thả bom xuống các nơi bờ biển của quân nghịch chiếm cứ.

Quân đội Basques bây giờ tổ chức vững vàng lắm

St Jean de Luz, 3-10 — Nghị viện ở Madrid nhận cho các xứ Basques được tự trị, làm cho các giới quốc gia Basques thỏa nguyện hết sức, vì vậy nên quân đội giữ thành Bilbao hằng dưng phấn chấn vô cùng, không những họ chống không cho quân nghịch tiến tới mà thôi, họ lại còn mở cuộc công kích nữa. Nhờ đó quân chánh phủ đã lấy lại bờ biển Cantabrique Onderroa, Eibar và dãy núi trong làng Madragon, làng nầy bị quân nghịch chiếm có. Thành Durangon trở nên nơi tập trung hệ trọng của quân chánh phủ. Ở đây phát ra các đội viện binh và các đội vận tải lương thực và thuốc đạn. Máy bay quân nghịch cố đánh thành nầy và chiều hôm kia chúng có thả bom xuống và lại chánh phủ tỉnh Biscaye đã thống nhất sự chỉ huy quân đội rồi. Các đội dân binh đều vững tinh trên rất đông đảo, lại trái phép thì bị nghiêm trị. Nhờ vậy mà các đội binh ở mặt trận rất liên lạc nhau. Hải quân chánh phủ hiện nay ở Bilbao do đô đốc Raiza chỉ huy công vụ mạng lệnh rất đông đảo. Thành Bilbao có trật tự hoàn toàn, các đảng viên quốc gia Basques giữ trật tự. Các đảng viên vô chính phủ đều ra mặt trận nên không làm những việc trái luật nữa. Các chiếc tàu chở đi phát xít vẫn còn đậu lại vững tàu Las Arenas. Mấy lâu nay không xử tử người tù phát xít nào cả.

Tỉnh Catalogne đã trở nên một nơi trung tâm mạnh mẽ cho quân đội chính phủ

Perpignan, 3-10. — Từ khi lập chánh phủ tự trị do ông Campanys làm chủ tịch và ông quan năm Sandino làm cố vấn chuyên môn đến nay thì tình hình ở Catalogne thay đổi cả. Các nhà hàng và phố xá đều mở cửa buôn bán như thường. Các xưởng kỹ nghệ làm việc rất hăng. Có 2 hãng máy trước kia chỉ chế tạo những đồ máy nhưng bây giờ đã đổi ra 2 sở chế máy bay, không bao lâu nữa sẽ có nhiều chiếc máy bay của tiên xuất hiện. Các đội dân binh đều đầy đủ những binh khí ghê gớm. Người ta lại thấy có nhiều đội nữ dân binh rất hùng dũng. Trong bữa thứ tư tuần rồi đội nghĩa đồng Đức đã kéo đi mặt trận Madrid, lúc ra đi họ hát quốc tế cơi bộ hăng hái lắm. Suốt ngày có quân chúng tụ họp tại các sở nhà hàng để xem những bản địa đồ bày giải tình hình ở các mặt trận.

Loạn quân sắp công kích Madrid?

Hendaye, 3-10. — Theo tin loạn quân Đại tướng France và đại tướng Mola đương họp quân lại để công kích kinh thành Madrid. Họ lại truyền tin rằng họ

(Xem qua trang 4 cột 3)

CUỘC XỔ SỐ ĐÔNG-PHÁP

PHÁT-HÀNH LẦN THỨ HAI

Cuộc xổ số này chia làm 4 kỳ liên tiếp nhau:

Kỳ thứ nhất, xổ tại Nam-Vang, ngày 23 tháng 10 tây năm 1936.
Kỳ thứ nhì, xổ tại Hanoi, ngày 17 tháng 11 tây năm 1936.
Kỳ thứ ba, xổ tại Saigon, ngày 19 tháng chạp tây năm 1936.
Kỳ thứ tư, xổ tại Huế, ngày 20 tháng giêng tây năm 1937.

Mỗi tháng một kỳ, phát hành 200.000 vé

Mỗi kỳ xổ, có:

1 số trúng	4.000$
8 số trúng	1.000
80 số trúng	100
400 số trúng	50
4.000 số trúng	10

Các số mua trong 4 kỳ đó, bất cứ kỳ nào, dầu trúng hay không, cũng vẫn còn được dự vào một cuộc xổ số chung nữa, mở tại Huế ngày 20 tháng giêng tây năm 1937, liền sau khi xổ kỳ thứ tư rồi. Có 3 LỚN:

1 lô trúng 100.000$

1 lô trúng 40.000$ và 1 lô trúng 20.000$

Kỳ nào, vé cũng bán khắp cả xứ Trung-kỳ. Hiện nay đã bán vé kỳ thứ nhất: ở các thành thị, bán đến 22 tháng 10 tây thì thôi, còn các nơi khác chỉ bán đến 20 tháng 10 tây là cùng.

Mỗi vé giá bán: 1$

NHỮNG ĐỀU NGUYỆN VỌNG

(Tiếp theo)

Khoản II. — DÂN DỐT

Đừng nói chi chữ Tây chữ Tàu, cho đến chữ quốc ngữ du nhập xứ Trung-kỳ trên 30 năm nay, một thứ chữ hiệp với tiếng mẹ đẻ, mà nhơn dân trong nước phần nhiều còn mù. Thế thì muốn trừ cái nạn dốt trên, khai trí là một phương pháp cần nhứt.

A. — Xin giảm cả các trường hương và các sách nhảm.

B. — Tự do lập trường tư, dạy đêm và ngày.

C. — Nhà nước chỉ chủ trương trường huyện sắp lên.

D. — Nhà nước thiệt lòng khai hóa cho dân, nên ra một tờ thông tư, trong có ý cưỡng bách, như: «hết cả dân ông, dân bà, từ 30 tuổi trở xuống 9, 10 tuổi, nhà giàu sang kỳ trong 1 năm, nhà nghèo kỳ trong 1 năm rưởi, phải biết đi nữa, một thứ chữ quốc ngữ, nếu bất tuân thì...». Muốn biết chữ là tánh thiên nhiên của người, mà được nhà nước tưởng lệ đến, tất nhiên cha dạy con, anh dạy em, chồng dạy vợ, chủ dạy tớ, nội trong kỳ hạn nói trên, dân đều biết được một thứ chữ ghi tiếng mẹ đẻ cả.

E. — Nhà nước mỗi năm bạch lấy học trò vào trường huyện một lần, ai muốn cho con em học theo trường ấy, rước thầy dạy riêng theo chương trình nhà nước, khi bạch trắng tuyển thì do trường huyện học lần lên. Bằng không, cứ cho học tư hoặc biết chữ quốc ngữ rồi, học qua nghề khác, tất khỏi cái nạn lỡ thời.

F. — Dân đã biết chữ quốc ngữ rồi, nhà nước mở một sở «khai trí tư thơ cuộc» lấy số bạc hiện phụ phí các trường hương, sung vào quỉ sách ấy, lựa người viết sách cho xứng đáng, rồi in nhỏ nhỏ như cỡ (8 × 12) bán giá thật rẻ, 1 xu, 2 xu một quyển thôi. Trong sách chẳng cần viết những câu: Cha tôi đi cày, mẹ tôi đi cấy, công câu: Tháng giêng là tháng ăn chơi, tháng 2 cờ bạc, tháng 3 hội hè.. làm gì, vô ích chỉ nói từng sự thật, như: quyển 1 nói về cái sao chổi. Cắt nghĩa cho rõ ràng, ý nghĩa xưa và nay, rồi kết cuộc đánh đổ sự mê tín quá hủ; viết văn bình dị, mong dân bà con nít đọc cũng hiểu được. Quyển 2 nói về cái mống, quyển 3 nói về mặt trời, v. v., ban bố sách ấy ra, mỗi tháng ít nữa 3 lần, giá rẻ lý suông, mỗi gia đình ắt mua được mỗi thứ một quyển, cha con chồng vợ, đọc đọc bàn bàn, kẻ hiểu dạy lại người chưa, lâu ngày ắt hiểu thông được. Dân đã thông hiểu những sách ấy, trình độ dân chắc lên khá được.

Khoản III. — THUẾ NẶNG

Vẫn biết ngạch thuế thu vào và chi ra, bên thu khi nào cũng phải trội, nay muốn giảm xuống là việc rất khó. Song có một cách buộc phải san sẻ nhau, thì được.

A) *Thuế đinh.* — Lấy số bạc hiện thu chia làm 3 hạng, hạng nhứt X$ hạng giàu sang, hạng nhì Y$ hạng sảo hữu, hạng ba 1$ hạng dân nghèo. Ban đầu 2 hạng trên có hạng thật, song sau vài năm, dân nghèo biết quyền lợi cái giấy thuế thân, tất xin tăng trước nhiều (vì thuế hiện giờ dân nghèo phần nhiều nạp không nổi, nên đứng vào hạng hẳn cùng), thì số thuế trội lên, 2 hạng trên sẽ được giảm lần số thuế xuống.

B) *Thuế điền.* — Xin giảm cái số mới sáp nhập ba mươi phần trăm. Từ trước tới giờ, các sách tịch sổ bộ công hoặc tư, cũng thấy chưa rõ, điền nhứt hạng một mẫu 1$50, nhì hạng 1$20, tam hạng 0$80 v. v. Từ năm Khải-định, làm lễ tứ tuần, gia cho dân số ba chục phần trăm ấy. Tưởng trong một hai năm thôi, chẳng dè sau lại giữ luôn lệ tăng gia ấy. 3 năm lại đây, chẳng biết các tỉnh thì sao, chớ Quảng-ngãi thì bổ tiếng gia 30% mà sáp nhập vào ngạch nguyên định (1$50–1$20–0$80) mỗi khi tính thuế thì bổ nhứt điền mỗi mẫu 1$95, nhì điền mỗi mẫu 1$56, tam điền mỗi mẫu 1$04, rồi mới gia các hạng phụ phí khác. Thành ra so với sổ bộ xưa, cái ngạch nguyên định ngày nay sai mất, nhơn dân vì không giám nói, chớ đều than trộm khóc thầm.

Nay nhơn xứ Trung-kỳ chỉnh tu bộ điền, đạc cả toàn xứ, nhiều làng có ruộng đất trội lên, ruộng đất trội thì thuế dư, lấy số thuế dư nầy bổ vào số ba mươi phần trăm mới sáp nhập ấy, cho dân khỏi một phần đảm phụ được vui lòng.

C) *Thuế Kiểm lâm.* — Về Thương chánh, qui viện Dân-biểu đã dự thảo muối, thuốc, rượu rồi, tôi xin

(Xem qua trang 3 cột 2)

ÔNG NGUYỄN V. TẠO CŨNG BỊ BẮT NHỐT KHÁM

Sau khi nhốt khám 2 ông Minh và Trân, hồi 3 10-36 ông Ng. v. Tạo cũng đã bị nhà chức trách bắt tại tòa soạn báo «La Lutte», và đã cho nhốt khám lớn, sau khi xét nhà ông ta.

Ở Hanoi lại có 18 người bị bắt

Hồi 20 Septembre, tại số 32 phố Hàng Dơ, 18 người của chi nhánh Đông dương đại nghị, là: MM. Võ văn Ái, Võ văn Thân, Bùi huy Liệu, Hà văn Sinh, Lê vinh Lợi, Tôn thất Trinh, Nguyễn mạnh Khoa, Võ hà Hà, Trần huy Liệu, Ng. văn Diêm tức Uyển Diêm, Trần thị Trọc tức Tâm Kinh, Trần Minh Long, Bùi ngọc Ái, Nguyễn công Quý, Đinh khắc Giáo, Ng. văn Khả, đang họp nhau làm việc, thì bị nhà chức trách điện về sở Mật thám lấy cớ cước và tóm Trung-trị họp chiều 7-10-36 đã gọi mấy người ấy ra xử.

VAN-VAN

Về nhà quê bị lụt

I

Ngày đêm mấy bữa khéo mưa ròng,
Có việc, lên xe cứ thẳng giong.
Bốn mặt bàn trời mây nhuộm mực,
Hai bên đường nắt nước thành sông.
Mùa màn tháng tám thôi đăng hỏng,
Cơm tẻ ngày ba đã bết trông.
Đại hạn qua rồi thêm nạn lụt,
Đáng thương kiếp khổ của nhà nông!

II

Mưa sao mưa mãi bốn năm hôm!
Động việc mà ra phải ngồi đàm.
Ngoài vách kẻ gian rình xúc gạo,
Trong nhà thợ mộc cứ cưa cơm (1).
Đường rầy ngập nước xe dừng bánh,
Đồng ruộng pha bùn lúa hóa rơm.
Một bước ra thềm đi chẳng được,
Đứng lên ngồi xuống khéo khom rom.

X. T. T.

(1) Mưa đường sắt đó, trời mưa không làm việc được, thợ nghỉ ăn không.

Lại quan phủ Tĩnh-gia sẽ phải ra trước pháp luật

Ông Võ hy Sâm, tri phủ Tĩnh gia (Thanh hóa) bị kiện nhiều khoản như: ăn sang đoạt ở làng Thượng chiều, trước làm phạt giam một năm, sau lại làm miễn nghị; khoản tự tiện gia bách phần phụ nạp vào thuế đinh điền để cấp lương cho thư ký đạc điền. Lấy mỗi trình lục 0$02 và nhiều khoản khác, dân đã kêu kiện, được Chánh phủ soi xét, nên quan huyện phải tại ngoại hầu cứu, và đã có nghị định bổ ông Phan thanh Kỳ, tri phủ Duy xuyên ra thay chân. Lại có dự tập một hội động (commission d'enquête) để điều tra việc trên. Hội đồng này, quan công sứ Nghệ an Jeannain làm chủ tọa, và ông Hà thúc Du, tham tri bộ Lại, ông Trương xuân Mai, bố chánh Nghệ an, ông Phan võ, án sát Hà tịnh làm hội viên.

Vụ Phan thiết vừa treo gương đó, mà dấu xe úp cứ chồng theo, xảy ra vụ Thanh hóa trên! Lại ở Quảng trị, quan phủ Vĩnh linh cũng bị dân kiện nữa!

Chờ xem kết quả ra sao.

H.

Dân mất tiền oan!

(Phải chăng lý hương thông đồng mà gạt dân?)

Ngày mồng 7 tháng 8 ta, tại làng Đông-an-tây, tổng Đông-an, phủ Duy-xuyên (Quảng nam), lý trưởng sức phiếu ra năm xóm, rồi nghe đánh đồng la rao năm ba lần rằng:

«Hễ ai có mãi thực đất hay chia gia tài sau khi khai đạc điền thì phải đến làng khai cải tài chủ, nghiệp chủ, nếu không thì phải phạt 6$ trong 100$».

Điền chủ tuân lịnh đến khai thì thấy một thầy địa-chánh người mập chắc, không thấp không cao, da hơi đen, mắt hơi lé, xưng rằng người ở phủ Điện-bàn tên là Trần-Cầu, làm sở Địa-chánh Faifo, đến bắt dân khai, hễ cứ mỗi đám đất bất kỳ mấy sào, phải nộp 0$18 tem và 1$00 tổn phí, mà tờ khai phải có lý bộ nhận.

Bên lý trưởng thúc dân phải khai, phải chịu tổn bên lý trưởng là Đặng-Chương và hương bộ Nguyễn-Huệ (hương bộ sanh tử vì thầy Địa-chánh bảo vậy) một đồng năm ba giác mới nhận. Điền chủ chạy tiền tổn đôi bên mà khai cho rồi kẻo sợ bị phạt. Thế là lý bộ quơ một mớ và phần thầy Địa-chánh quơ một mớ.

Qua ngày sau, mồng 9, thầy Địa-chánh lên Gare Chiêm-Sơn dông mất! Việc rồi, dân nghĩ lại cứ nghi ngờ luôn rằng: không biết có phải thiệt phái Địa-chánh không? hay là lý trưởng mượn một người nào mà nhận là phái Địa chánh để vơ vét rồi chia nhau bỏ túi?

Quanh vụ đạc điền nầy, ở Quảng nghĩa đã có kẻ lừa phỉnh, điền bộ bị làm mất tiền; ở Quảng-nam, về huyện Đại-lộc cũng có chuyện bị giả gạt. Nay ở phủ Duy-xuyên lại có chuyện «lạ đời» nầy. Chuyện sau nầy rõ là hương lý thông đồng bóc lột của dân mà chia tay với người nào đó.

Nhà pháp luật tưởng nên trừng trị cho thẳng tay, không đáng dung thứ.

Hồ Chuyện

VIỆC TRONG NƯỚC

CÔNG VÌ CHÚT LỢI

Đánh người trọng thương

HUẾ. — Khi 3 giờ chiều 5-10 nầy, tại nhà Cai Biện ở phường Trung hậu trong thành, có xảy ra vụ đánh người trọng thương:

Nguyễn Hoàng văn Đồng 30 tuổi, làm nghề buôn bán, đồ xưa, ở tại phường Trung hậu, thường công với ba người đồng nghiệp, là anh em Lê đức Trí, Lê đức Phát và Ng. văn Chương, ở Bồng đảo gần Bao vinh, đi buôn bán với nhau.

Năm đầu tháng 5 ta, Đồng và bọn Trí lánh một bộn đồ xưa của anh Cai Biện, rồi đem ra phố Đức thọ (Hà tịnh) bán; ra được vài hôm, thì Trí bảo Đồng mới về Huế lấy thêm hàng ra, để đi Vinh bán luôn thể.

Đồng trở về Huế lấy thêm hàng, đến lúc ra, thì bọn Trí nói với Đồng rằng: «Mấy hàng kia định giá 70$, mà không ai mua đến giá ấy, nên đã phải bán hạ có 60$ cho một người ở Đức thọ rồi». Nói thế rồi «ăn» bạc cho Đồng, và bảo chia hàng hóa ra, để bọn Trí đi bán ở Vinh, còn Đồng đem lên Đồ lương và chợ Hiến mà bán.

Đồng nghe lời, chia hàng hóa mang đi bán; đến lúc trở lại Vinh, thì bọn Trí đã về Huế rồi, Đồng cũng lần về. Khi qua Đức thọ, hỏi ra mới biết bọn Trí bán mấy đồ kia 72$, chớ không phải 60$ như Trí đã chia cho mình.

Đồng lần về Huế, chiều ngày 5-10 đến nhà Cai Biện để lấy đồ đi bán, gặp ngay anh em Trí và Phát ở đó. Đồng hỏi việc đến bán hàng đó, thành ra xô xát nhau, anh em Trí chộp cổ Đồng xuống, đánh nhừ tử, lại lấy dao đâm rách toát cả mép bên mặt, máu ra lai láng, may Cai Biện ôm dựt được dao, liền đi báo với làng sở tại trình quan Đề đốc hộ thành.

Quan Đề đã cho đưa Hoàng văn Đồng đến bệnh viện băng bó, xem ra thương tích nặng, còn bọn anh em Trí và Phát thì đã tống lao giam xét.

Đã kết bạn cùng đi buôn mà không giữ đều «tin» thành gây tấn kịch xấu ấy.

Lại tranh nhau bến đò ấy nữa

Tháng Février năm nay, lý hương làng Dương nổ, tự tiện đem đò ra đưa ngang trên bến đò Nam phổ cũ, để tranh lợi với phường Phú mỹ, phường Phú mỹ phải đi kêu với quan trên (T. D. đã đăng).

Sau khi đó, quan Công sứ Levigne đã xét cho lý hương làng Dương nổ tranh bậy, nên cấm không cho dân làng Dương nổ đưa.

Nay làng Dương nổ lại làm đơn lên phủ, quan trên đã chấp đơn, nên dân bến phường Phú mỹ lại phải làm đơn kêu ca nữa.

Mong quan trên phân xử một cách thiên hiệp, không để mất kiện kéo dài.

P. V.

Làm cu li sở Cao su trốn về lại bị bắt

Chuyến xe tốc hành Hanoi — Tuy hòa nôm 2-10 36, tới gare Huế, có một người tinh tập dẫn vào Tuy hòa một người cu li làm sở Cao su trong Nam kỳ bỏ trốn về.

Người nầy tên là Lê văn Ngọ, 30 tuổi, quán làng Đô xá, phủ Nông cống (Thanh hóa), ngày 19 tháng 5 ta gọi kẻ mộ dẫn vào làm cu li sở Cao su. Làm được vài chục ngày, tự khổ quá, ý chịu khuông nổi, nên lúc đầu tháng 6 ta y trốn về; vừa tới làng thì có giấy truy nã dẫn vào.

Thấy

Cái chết hơi lạ

QUẢNG BÌNH. — Nghiêm Rọc 13 tuổi, con mụ Trương thị Em, làng Minh hương đã ba tháng nay đến học tại chùa Vĩnh an, của ông Bang Trâm lập ở đầu điền Phú qui, và hai anh tên Rọc là Nghiêm Rạy và Nghiêm Dung cũng làm công tại đồn điền ấy.

Ngày 7 tháng 8 ta, Rọc đau thương hàn, đến chiều ngày 10, hai anh nó chở có lên nhà thương Đồng hới tiêm thuốc vừa gần tối, Rạy xin ở lại với em không được, lui về nhà bà con ở gần phố nghỉ. Độ 8 giờ tối, Rạy trở vào thăm Rọc thì thấy nó đang ngủ ngon. Rạy quay gót trở về nhà trọ, sáng ngày 11 lại trở vào thăm, thì nghe nói tên Rọc trốn đi đâu từ lúc đêm khuya rồi! Rạy liền hỏi với người nhà ông Trâm rảo tìm khắp mọi nơi mà chẳng thấy, tìm mất đến sáng ngày 12, hồi 10 giờ trưa mới thấy xác Rọc chết nổi tại hồ trước mặt nhà thương. Thân nhơn vớt lên, để đợi 24 giờ đồng hồ, rồi lo sắm đồ an táng tại Nghĩa địa gần Đồng hới. Việc nầy thân nhơn có hỏi thăm thầy giáo nhà thương, thì thầy nói Rọc đi lúc nào và ra ngồi nào không ai biết. Mà hiện gói áo quần tên Rọc cũng mất đi tiêu. Cái chết cũng lạ!

Bỏ chuyện

(Xem tiếp qua trang 3 cột 3)

VÒNG PHỤ NỮ

LIÊC MẮT CHỊ EM HÀNG XÓM

ĐÀN BÀ NHẬT VỚI VIỆC NƯỚC

(Tiếp theo và hết)

Chánh phủ Mãn châu thành lập, hội Nhật-Mãn phụ nữ hiệp hội ra đời, do phái quân nhơn cầm đầu, hội viên toàn là vợ con bọn võ quan, bọn nầy liên lạc bọn vợ con các quan người Mãn và kiết thác với bọn con gái Hàn gian mãi quốc. Họ thường đặt ra cuộc tiếp rước hoan nghinh các quan quân người Nhật cả người Mãn, tỏ ra dấu Nhật-Mãn thân thiện hết sức, cách hành động bề ngoài chẳng có gì khác lạ mà bề trong là một cái thủ đoạn rất khôn ngoan của đế quốc Nhật dùng để cổ lệ quân sĩ xâm lược Trung hoa vậy. Bọn đàn bà Hàn gian mãi quốc ăn tiền của Nhật để làm việc, còn các cô, bà vợ con quan người Mãn thì bị lợi dụng, vì cái địa vị giàu sang của chồng con, cha anh mình, nên có kẻ biết là đồn bất chánh mà cũng phải làm. Xưa nay những tấn kịch mất nước tan nhà phần nhiều là vì bọn phản quốc cầu vinh gây ra, nếu người Tàu nhứt thiết không ai chịu làm gia nô tầu cẩu cho Nhật, chưa chắc Nhật đã thống trị được đất Mãn châu, dầu cho Nhật có thiên binh vạn mã.

Gia đình cần lao phụ nhơn cọng tế hội, là con đẻ của hội Phụ nhơn ái quốc, hội nầy trước kia có một sở gọi là «Nữ dung dưỡng thành» để đào luyện tư cách các cô, bà, tốt nghiệp ở sở ấy rồi các cô bà gia nhập ban tương tế, ở tại Đông kinh có hơn 10 vạn người gia nhập, gần đây lại có 2.000 người mới nhập nữa, ban tương tế, ngoài công việc dạy nuôi trẻ con, học sanh còn phải tập biết công việc thuốc men, phương pháp luyện tập về đường tri thức, lại còn phải biết cách đề phòng tai nạn tàu bay trong lúc chiến tranh v. v...

Trong các cơ quan phụ nữ kể trên, có hội Nhật bản quốc phòng phụ nữ hội là cơ quan có thế lực to và hoạt động hơn hết. Ra đời năm Chiêu hòa thứ 7 (1932), do bà vợ Đại tướng Tự-Nội lập ra, hiện giờ bà vợ ông Võ-đăng-Năng làm chủ hội, hội quán ở tại Đông kinh, tất cả phụ nữ các giới đều gia nhập vào cơ quan ấy. «Bước đầu công việc quốc phòng ở nơi bếp núc» là cái khẩu hiệu của bọn chị em trong hội ấy, nghĩa là chị em đầu người ở nơi bếp núc cũng có quan hệ đến vận mệnh nước nhà, phải để tâm đến việc bảo hộ nước nhà.

Trên các báo Nhật thường đăng những công việc hành động của hội ấy: như an ủi quân lính bị thương, tìm tòi hỏi thăm những gia đình có người chết vì nước để giúp đỡ, cổ động các quân sĩ ra nơi chiến trường, cổ động quyên tiền để chi việc quốc phòng, thân nhận và cấp phát những món tiền thưởng về quân công, truyền bá công việc quốc phòng ở nhà quê, luyện tập công việc phòng thủ, bày cách phòng hơi ngạt khi độc trong lúc chiến tranh, học tập và bày dạy cách cứu chữa những quân lính bị thương v. v.. Nói tóm là tất cả công việc gì có dính dáng đến việc gìn giữ nước nhà là họ đều nhúng tay vào cả, hiện chỉ có đôi khi hy sinh trinh tiết nhan sắc họ cũng không từ.

Ở các nơi nhà máy, xưởng thợ, đồn lính cho đến những nơi ca lâu tửu điếm họ cũng có tổ chức cơ quan làm việc cả. Hiện nay người vào hội đã đến 160 vạn người, chi nhánh hội có 3000 chỗ, ở khắp cả nước Nhật, ở Mãn châu và miền bắc nước Tàu cũng đã có một ít cơ quan thành lập.

Hoàn cảnh tạo ra người, người Nhật đã có sẵn lòng ái quốc, nay họ lại bồi đắp thêm vào, nên tinh thần quốc gia dân tộc rất hăng hái, trường không có dân tộc nào bằng, nên người Nhật họ quá cuồng nhiệt trên đường tiến thủ, đế quốc Nhật vọt nhiều bước rất cao dài. Bất kỳ việc gì cách làm việc của dân tộc Phù tang thật cũng đáng ghê, trương lai cuộc diễn ấy sẽ ra sao?

T. S. dịch thuật

Một buổi Dạ-hội

Để lấy tiền cứu giúp nạn dân Bắc-kỳ

Hội Quảng-trị Huế đã xin được phép tổ chức buổi Dạ-hội vào tối 31 Octobre tại viện Dân biểu để lấy tiền cứu giúp anh chị em xứ Bắc bị nạn vỡ đê.

Thi-văn với thời-đại

Qui ngài muốn ăn ngon, ngủ được, bổ dưỡng sức lực, tinh thần cường tráng, xin cứ dùng thuốc:

HUYẾT TRUNG-BỬU *hiệu* **Đại-Quang**, *nhãn con* **Bướm-Bướm**, *qui ngài sẽ được bằng lòng.* **Huyết Trung-Bửu** *là một môn thuốc Bổ-huyết hay vô song.*

ĐẠI-QUANG DƯỢC-PHÒNG

CHOLON, 27 Bd. Tổng-đốc-Phương — HANOI, 29 phố Hàng Ngang

TRẺ CON GẦY ỐM

nguyên nhân vì đâu?

Nhiều đứa trẻ thân thể gầy ốm, mặt mày xanh vàng, bụng to và thường có sán, lâm ngủ nằng khóc, thường có ghẻ sát, xét ra bởi những nguyên nhân sau nầy:

Bẩm thụ thiên nguyên yếu;
Trong mình có độc bởi những bệnh di truyền;
Tỳ vị tích trệ bởi bú mớm không thường,
Ăn những thức ăn khó tiêu, hoặc cảm lạnh.

Muốn bồi bổ thiên nguyên, tẩy tích trệ, bổ tỳ vị, trừ ghẻ sát, lọc máu độc, để cho thân thể mập mạnh, khí huyết đầy đủ, da thịt nở nang, gân xương cứng mạnh, nên cho dùng:

Thuốc bổ trẻ con

HIỆU CHỮ THỌ

Một chai 0$60

NHÀ THUỐC **VINH-THỌ** TOURANE

https://tieulun.hopto.org

Sữa
NESTLÉ
HIỆU CON CHIM

SỨC KHỎE CỦA TRẺ CON
NHIỀU CHẤT BỔ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp

Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ-sinh các nhà thương binh và các trường học Lycées ở Khắp Đông-Dương

CHO KHÔNG QUYỂN SÁCH

Người và Ma

Quyển sách nhỏ dày 32 trương, thật chuyện một chàng thanh niên hết bạn với ma. Nhờ hồn ma dẫn chàng khi lên cung trăng, khi viếng cảnh người chết, chỉ rõ đâu là Thiên-đàn là Địa-ngục.

Người chết rồi đi đâu, ở vào cảnh nào. Kẻ có tội bị hành phạt làm sao. Còn làm chuyện lý kỳ huyền bí, xem quyển sách này rồi, không khác nào một cảnh tiên và viếng được một Địa-ngục. Sách này cho không cho những vị nào mua một món thuốc hiệu « Nhành-Mai ».

Thuốc dán (Cao Rán) giá 0$10

Thuốc Chỉ-Linh giá 0$10, trị con a Bông và Ban.

Thuốc ho (Bảo-Xuân) giá 0$10.

Thuốc xổ (Nhành-Mai) giá 0$10. Và các món thuốc hiệu « Nhành-Mai ».

Khắp nơi có bán và có cho sách.

HUẾ do nơi VIỄN-ĐỆ
11, Quai de la Susse

CON XÍT ĐAU BAN
THUỐC NÓNG VÀ BAN
CHỈ - LINH
HIỆU NHÀNH-MAI

Trị bệnh ban vì nóng lạnh, riêng cho trẻ con đăng (hay vì cảng), giá 0$10

Thuốc «Chỉ-Linh» này hết sức hay, của một nhà chuyên môn, bấy lâu chỉ nhờ có một món thuốc ấy mà làm nên sự nghiệp Vì nghề được mạnh nghề người tiện khoe là thần dược, nên tôi đến nài nỉ xin làm đại lý phổ thông thuốc này khắp cả Đông-Pháp hầu cứu bệnh trẻ con. Trẻ con mắc phải cảng ban đỏ, ban trắng ban đát, no ban, cảm gió nhức đầu xổ mũi, hay khóc đêm, đổ mồ hôi trán, ăn ngủ, buồn bã, sốt nóng ác hiểng ngà. Dùng thuốc này trong ba gói là chắc, linh nghiệm phi thường, giá mỗi gói 0$10. Khắp cả Đông Pháp đâu đâu cũng có bán, nơi mấy chỗ bán thuốc hiệu Nhành-Mai đều có bán. Mua sỉ do nơi NGUYỄN-VĂN-LƯỢNG, Pharmacie Nhành - Mai, Place Blanchy Tân-Định — SAIGON. Hoặc VIỄN-ĐỆ, 11 quai de la Susse và các chỗ bán đều Khương-Diệp.

Những đêu nguyện vọng

(Tiếp theo trang 2)

nói riêng về thuế Kiểm-lâm.

Từ trước đến giờ, dân nghèo ở vè miền rừng, chỉ nhờ cái kho vô tận của tạo hóa để nuôi sống cả gia đình. Từ khi có thuế Kiểm lâm, dân mù không biết thể lệ, nên bọn thừa hành làm lộng quá! Hiện ngày nay các làng Vạn-lược-đông tây và Phú-nhiêu ở tổng Qui-đức (Mộ-đức) bọn làng cứ thân thuế rừng: ai vào rừng hái cỏi đốt than, một tháng phải nạp cho họ một quan tiền, bằng không thì họ dớt cái đồ than, biết bao nhiêu thê thảm, thế mà mấy ai xét tới, để họ cứ mượn tiếng Kiểm-lâm rồi làm gì thì làm. Vậy xin giảm quách mấy món thuế:

a — Mấy cây tạp mộc.

b — Than, củi, tranh, giây mây, giây giang, dặng dân nghèo có chỗ làm ăn, khỏi cái nạn bọn làng nói trên, mượn tiếng Kiểm-lâm mà lợi dụng.

(Còn nữa)

Phan-đình-Long

THƠ-TÍN

Cùng các ông chức việc ấp Phú-đức, làng Mông đức, tổng Vạn-phước, đạo Ninh-thuận

Được lá đơn của các ông kêu việc quan..... ấy chỗ gởi lại nhờ đưa lên cho Viện Dân-Biểu Trung-kỳ, bản báo đã chuyển giao cho Viện rồi, còn đang bàn tính đợi kết quả ra sao, sau sẽ đăng.

Ô. T. T. ở Trung tiết, Thạch hà, Hà-tịnh

Được bài ông nói chuyện « Xã thương tư bản » mà không nói rõ đầu đuôi việc ra sao, ngày tháng, xin miễn đăng.

T. D.

VIỆC TRONG NƯỚC

(Tiếp theo trang 2)

Vơi phá vườn

QUẢNG NAM. — Gần 3, 4 tuần lễ lại đây tại làng Dương yên — Hậu cá, thuộc huyện Tiên phước, có mấy con voi xuống cho phá hoa lợi, nhân dân hết sức rầm đuổi mà voi không sợ; hơn một tuần lễ lại đây có 2 con voi vào vườn chè quế hiện của lớn ở Dương yên — Hậu cá phá dậm hư hại quá nhiều. Mấy hôm đầu đang ăn-ăn đốt lấy mái khói để đuổi, nó có hơi sợ; sau hết mỗi ăn thì nó vào làm rầm rầm, người trong trại đang đã cách đuổi nó cũng vô hiệu.

Vậy mong nhà chức trách dùng phương pháp trừ mối hại ấy cho. *Người có vườn*

Lý trưởng nhũ lý trưởng giữa công đường

Chuyện lý trưởng Phan Cách làng Tây lộc, tổng Tiên quý (Tiên phước) tiền thân bản trực tên Dần ngu đã lên đơi ở làng Cẩm y (đồng tổng) đã đăng T. D. số 942 ngày 4-8-36.

Ngày 14 tháng 8 ta (29 9-36), tòa án sơ cấp Tiên phước đã đem ra xử, phạt lý Cách 6 tháng tù không được thọ ngôn. Lão ấy lý trưởng Cẩm y cũng tới tại huyện làm giấy cáo tên dân ngu kia (Dần) cho làng Tây lộc tại công đường, thì lý Cách trưởng bạn tổng nghiệp v ký ôn, mới tâm bàn ao lý trưởng kia kéo một đối đài, lý nầy la lên, các hàng tổng xã khác có mặt tại đó cũng la lên, làm rầm cả công đường Quan huyện và các thầy phái can thiệp, không thì đâu khỏi xảy ra trận chọi nhau khá?

Chưa biết quan trên xử sao. *Thắng nin*

Lo đói!

Mấy miền nguồn Tiên phước, Thăng bình, Tam kỳ v. v., hiện nay bỗ người ta xum nhau nói chuyện, thì vẫn đề trước người là lo đói! Họ nói: sang tháng chạp, tháng giêng tới đây, chắc phải nhiều người không có ăn; Vì lúa mùa tháng 8 nầy, ai cấy sớm được thì nước lụt đùa; ai cấy trễ thì cỏ ăn và lớ thư không ra gì lại số ruộng bỏ vì hạn nhiều lắm!

Ở thành thị thấy phố xá sáng đường xá rực rỡ, người qua lại áo quần phấp phới dồi mào, mà rủa về nhà quê thì một cảnh đỏ cười đớ khóc! *Dân đã no*

Nơi đó phải chăng là ổ bợm?

QUẢNG-NGÃI. — Hiện mấy làng An mỹ, Phú sơn, Xuân phổ, An hội, Tân phổ, tổng Nghĩa điền, phủ Tư nghĩa, nhiều người tai thấm về ở trộm. Họ nói: Những kẻ mượn nghề buôn thịt trâu, bò, heo, taiệt ra là bọn kẻ gian tại xứ hồ Nghệ, thuộc hộ làng Phú sơn, Phú thuận, nao bọn của xã hai làng Tân phổ, kẻ của người ở xóm Thanh, làng Xuân quang, cũng đem về ở hồ Nghệ xẻ rồi gánh đi bán. Lại đêm 21-9-36 lúa bò của nương bị xã Suy, Phước lộc (Sơn tịnh) và lúa bò của ông Mạnh làng Mỹ thạnh, đến đoạn thẳng vào hồ Nghệ, sau bọn hương bộ Phước lộc theo chặn lại được. Ngoài ra còn ăn trộm nhà, cắp đồ vật, cũng nhiều.

Hạ lại phép nên nhà trách nhiệm đối với sự gian đạo thương nay bỗ lơ, nên bọn ấy không kiêng nể _____ T. M.

Lời quan hiểu thị

«Như trát đã sức trước, đúng 8 giờ ngày 29-9-36 hào mục hương lý đến tại phủ Sơn tịnh, chực nghe quan Công sứ và quan Tuần vũ hiểu thị, đại ý như vậy:

« Tôi và quan tòa Sứ đến đây, cốt bảy tỏ cho viên hào hương lý biết rằng: Gần đây trong dân gian có nào nhiệt vỗ sự tụ hợp tổ bày nguyện vọng với Phái viên Điều tra ở Pháp sắp sang nay mai.... Nguyện vọng dân ta:

« 1) là muốn được pháp luật cho có công bình.

« 2) là muốn được mạnh kế dài dào cho được no ấm.

« Hai điều ấy quan và dân ta vẫn đã rõ thôi. Ngày 26 9 36 viện Dân biểu đã họp tại Dân viện ở Huế để thảo bản nguyện vọng cho dân. Vậy dân không cần bày tỏ nguyện vọng gì nữa (?). Từ đây những chốn hội họp nhứt thiết cấm chỉ, để phòng ngừa những kẻ lợi dụng mà làm rối cuộc trị an, tổng lý nên coi chừng...

« Vì sự hành trị phạm can đã vừa rồi đây được Chánh phủ lấy lượng khoan hồng tha cho về, họ có xin đi làm ăn đâu, nương lý nên xét cho họ đi, cốt để cho họ lo « tự tân », song người nào cựu thái không chừa, thì chánh phủ sẽ lấy cái ơn khoan hồng ấy lại». P. V.

Vụ bắt a phiện lậu

BÌNH-ĐỊNH. — Ngày 28 Septembre vừa qua, lúc 11 giờ trưa, người tây đội sở Thương chánh Bồng sơn, cùng hai người lính đi xe máy đến nhà M. Hồ Quế (tục kêu là M. thợ Chì, gần bên sở Giây thép Bồng sơn, xét bắt a phiện lậu. Nhà Đoan đến khám xét lần nầy đã bốn lần rồi và mới tìm lấy được thuốc phiện một cách rất dễ dàng

Những đồn mộ phẩm đông lấy làm lạ, là:

1) Khi người Tây cùng lính đến nhà, chẳng cần đi lục soát đâu cả, chỉ một mạnh đi lại nơi một cái tủ đứng để phía ngoài phòng ngủ, là chỗ kín vô, người ra thường xuyên, đưa tay thẳng lên đầu tủ, vớ lấy một cái quả dùng đựng trầu cau đã hư, không nắp, không đáy. Trong cái vòng quả đó, có một cái lon nhỏ (lon sữa bò con chim thứ 0$10) mà người lính Đoan annam nhận rằng là lon a phiện.

2) Người đội tây cầm lon ấy đến nhờ một người khách nhà nữ trường (chinois opiomane), tên là Diệp dung Kô, rồi liền thuốc trong lon ấy làm thử 1 điếu. Quých tên quých xuống cái chất đen lỏng lỏng trong lon ben 16 lần để tiêm, người khách thông thạo về nghề hút, mời làm được một điếu thuốc nhỏ bằng hột đậu xanh, đưa lên đèn ho hút nổ bụp bụp.

3) Nói rằng a-phiện lậu a phiện lậu gì lại lỏng mà trộn với nước đó đem bán cho ai? Ai lại mua hút?

4) Buôn á-phiện lậu mà đựng trong lon (pha ba cùng nước.), lại để chán chường trước mắt, không cần dấu điểm trong chỗ kín đáo.

Vì những lẽ trên ai cũng cho sự bị bắt a-phiện đó là một sự vu oan.

Rất mong quan trên can thiệp đến việc xét cho ra mối, cứu người bị oan Thấy oan

Dư luận đối với vụ bảo cử lý trưởng

PHÚ-YÊN. — Đinh trọng Thưởng, lý trưởng làng Trung trinh, huyện Sơn hòa, mới bị bãi dịch vì theo phe Đỗ thế Lộc hà hiếp nhân dân. Đỗ thế Lộc, người chủ động trong các vụ sách nhiễu của lý Thưởng, một tay có quyền thế thao túng cả bọn lý hương ở Trung trinh.

Nay lý Thưởng bị cách thì Đỗ thế Lộc lại toan đem con cháu là Đỗ Thạnh, Đỗ Bạn và hương bản đương vi lên đầu thăm dự cử, dân chúng rất lấy làm bất mãn vì hễ lý trưởng Trung trinh mà còn là phe đảng của Lộc, thì mối tệ hà lạm không bao giờ khỏi.

Vậy mong quan trên lựa người có tương tâm, có học thức cho hiệp với dân nguyện. Dân

Tiếng trống với sự thực

Ai nói gì thì nói, trái đất xoay vẫn cứ xoay.

Trái đất xoay là sự thực, mà ai có nói gì cũng là tiếng trống thôi.

Việc đời cũng thế. Không nói chuyện xa, chỉ nói chuyện «Hội nghị công khai» ở Trung kỳ về việc thảo bản nguyện vọng đưa lên Ủy ban điều tra, nhóm ngày 20 Septembre tại Viện Dân biểu, là việc đương còn sốt dẻo.

Hội nghị ấy bàn một ấy bàn 26 người. Sau hai ngày, Ủy ban nầy giải tán.

Sự giải tán ấy, người thì nói Ủy ban tự giải tán, vì không được phép lập tiểu ban các tỉnh; không sưu tập được nguyện vọng. Người thì nói chính phủ định kỳ thu nhận tờ nguyện vọng trong 3, 4 ngày nữa» (25-9-36), không có thì giờ nên giải tán... rồi cái nhau, lại có kẻ đùng đến những lời thô bỉ.

Xét ra cớ gì cũng ở trong « một xâu liên quan » nhau: Ủy ban giải tán là vì không lập được tiểu ban các tỉnh; mà không lập được tiểu ban các tỉnh là vì chính phủ không cho phép; mà Chính phủ không cho phép là vì phải thân nhận những tờ nguyện vọng đưa về Pháp trước ngày 1er Octobre; mà Chính phủ phải thân gấp nguyện vọng như thế lại là do điều tra bộ Thuộc địa gởi sang cho các quan thủ hiến.

Vậy, thực sự là Ủy ban 26 người giải tán! Thực sự là Toàn kỳ đại hội không thành!

Có nói cớ gì cũng ở trong « một xâu liên quan » nói trên. Cái nhau chỉ tỏ ra « thà: muốn nói thực sự mà muốn cái nhau tiếng trống thôi»

Tưởng nên trọng sự thực là hơn. X.

Tín làng báo

« *Le messager de l'école Pellerin* » vừa rồi đã ra số 1 vào tháng Septembre.

Báo ra hàng tháng, do trường Pellerin xuất bản, giá bán mỗi năm 1$00.

Bản báo có lời chào mừng bạn đồng nghiệp mới và giới thiệu cùng độc giả. T. D.

Bịnh Giang mai (Tim la) và Lậu kinh niên

Người mình mắc phải «Tim la», chỉ vì lúc đầu thấy đang phải thuốc nhầm nhỉ ngụy-độc mà bơm mạch ra trầm trọng kinh niên, cứ ẩm đau dề chăng, cứ đi lại đau đớn, . . Tập, các người rất mà ? bịnh đó thì nên gởi ngay thư ra Nhà thuốc Đại-Bảo-Đường, 22 rue des Médicaments à Hanoi mua thuốc uống cho khỏi dứt nọc tiết căn đi. (Bịnh nầy, mới : 1$00 bịnh nặng kinh niên 3$00 một lọ, phải dùng chỉ 1 lọ là mẫu là khỏi bẩm rồi nhờ DI-MỘNG-TINH chỉ nếu hết 1 bao 6 gói (4$00), là khỏi ngay, trăm người không sai một ; Đại-THẬN, đau lưng, bao mỏi, nếu 2 ống Tiên (4$00) chai lớn) cực kỳ mau khỏi. Đồng bào gởi thư ra mua thuốc rất nhiều mà đều có thư khen ngợi. Xin trích 2 bức trong trăm ngàn bức khác:

1-) Người bà con tôi mắc bịnh lậu kinh niên đã 4 năm, đang thuốc khắp mọi nơi, tốn tiền đã đặt ba trăm mà có hiệu, sau dùng thuốc của Qui-đường thì khỏi bẩm đã lâu rồi. Thuốc lậu kinh niên của Qui-đường quả là thần diệu lắm. M. Phạm-Chánh-Trung à Thanh-Hóa.

2-) Tôi mắc bịnh Giang-mai (Tim-la) đã 6 năm, sau phát ra nhiều chứng đau đớn trong người, chân tay ở 1 ít thôi tha như phong bại, dùng thuốc đã nhiều mà bịnh mỗi ngày một nặng lên, sau dùng thuốc của Qui-đường, mới hết cả 1 lọ 1$00 thuốc và 2 chai Tiên 4$00 mà đã khỏi dứt nên có mạnh khỏe bao nhiêu. M. Nguyễn-tim-Hiếu chủ hiệu Nhân Hòa ở Quảng-Ngãi.

Muốn cho trẻ con đặng ngũ nghỉnh, hãy mua sữa đặc ngọt có đường hiệu « MẸ BỒNG CON » (Bébé Hollandais) mà dùng.

Chất sữa thượng hạng, làm riêng cho trẻ con và trẻ nông.

Sữa « MẸ BỒNG CON » (Bébé Hollandais) thế cho sữa hiệu « LE COSSE » — giá trị sữa vẫn không đổi, nhưng thay cái nhãn mà thôi;

ĐẠI LÝ:

ÉTABLISSEMENTS MORIN FRÈRES
HUÉ — TOURANE — QUINHON

BÁ = TƯỚC MÔNG = THẾ = TÔN

(LE COMTE DE MONTE-CRISTO)

PHÁP - QUỐC LỊCH SỬ TIỂU - THUYẾT

Tác - giả: Alexandre Dumas — 86 94 — *Dịch - giả:* Nam-Sơn

Còn Phờ-ráng thì nhìn sang phía bà bá tước như để dò ý bà có muốn tiếp chàng và bạn chàng hay không.

May quá chừng, bà bá tước đưa tay ngoắc chàng.

Phờ-ráng và An-be liền đứng dậy đi lại đập cửa « lô-rờ » số 4, tức là « lô-rờ » của bà bá tước thuê

Theo tục người thanh niên đương ngồi bên bà, phía trước « lô-rờ », đứng dậy nhường chỗ cho người mới tới.

Phờ-ráng giới thiệu với bà bá tước An-be, nói là một thanh niên có địa vị rất cao quí ở Ba-ri; có học thức rộng; nói thiệt cả đấy. Phờ-ráng lại thêm rằng An-be rất lấy làm tiếc mà không biết cậy người giới thiệu với bà bá tước trong khảng bà ở Ba-ri, nên nay cậy đến chàng; và xin lỗi bà vì chính chàng đáng lẽ còn phải cậy người giới thiệu mình với bà nữa, thế mà lại tự mình giới thiệu người khác.

Bà bá tước cách vai về chào An-be và đưa tay cho Phờ-ráng, rồi mời An-be ngồi phía trước, còn Phờ-ráng thì ngồi phía sau bà.

An-be tìm ra cái đề mục đề nói chuyện khá hay; Ba-ri. Chàng nói về người quen biết cả với bà cả với chàng. Phờ-ráng để cho An-be tha hồ nói, nên mượn cái kính viễn vọng của bạn rồi ngồi nhìn công phòng.

Một người đàn bà hết sức đẹp, bận y phục Gờ-rét đương ngồi phía trước một cái « lô-rờ » ở tầng thứ ba, ngay trước mặt « lô-rờ » của bà bá tước G...

Sau lưng nàng, trong bóng tối, có hình dạng người đàn ông ngồi. Phờ-ráng bèn bức ngang câu chuyện của An-be và bà bá tước mà hỏi bà nầy có biết người đàn bà An-ba-ni rất đáng cho cả đàn ông đàn bà để ý đến ấy không.

Bà bá tước trả lời:

— Không, tôi chỉ biết rằng bà ấy đến Rô-mờ đây từ đầu mùa lại đây, vì đêm hát đầu tiên thấy bà cũng ngồi một chỗ ấy; và từ đó đến nay bà không bỏ sót đêm nào mà không đến trường hát hết, khi thì người ngồi sau lưng bà đó đi theo, khi thì đứa ở đen thui thủi đi theo.

— Đẹp lắm. Mê-đô-ra có đẹp cũng bậc ấy là cùng.

Phờ-ráng và bà tước nhìn nhau và cười, rồi bà bá tước tiếp lại câu chuyện với An-be còn Phờ-ráng thì nhìn lại người đàn bà An-ba-ni ấy.

Tấm màng dở lên. Hăng-ri, một tay tài tử có danh tiếng khắp nước Ý, ca một bài ca dặm. Bài ca nầy gọi là Bô-lit-ca, hay tuyệt!

Phờ-ráng ra ngắm người đàn bà Gờ-rét ấy đến không để ý gì đến bài ca. Nhưng người đàn bà Gờ-rét ấy thì chăm chú nghe hát. Còn người đàn ông đi theo nàng thì cách như không để ý gì đến, ngồi im như ngủ gật.

Xong bài ca dặm, bức màng lại hạ, khán giả vỗ tay như sấm.

Còn chờ xem hát bài thứ hai. Phờ-ráng nhìn thấy người đàn ông ngủ gật nhướng mình tới gần người đàn bà Gờ-rét, người nầy xây mặt lại nói ít tiếng gì đó.

Mặt người đàn ông cũng vẫn ở trong bóng tối, Phờ-ráng không thấy rõ được.

Khi dở màng lên, Phờ-ráng để kính xuống mà nhìn vào bọn tài tử.

Đoạn tuồng nầy hay quá, khán giả vỗ tay rậc rậc, Phờ-ráng cũng vỗ tay theo, nhưng khi chàng đưa hai bàn tay ra thì có cái sức mạnh gì làm cho hai bàn tay chàng không nhập lại được, đến cái tiếng khen « Bờ-ra-vô » mà chàng cố hô cho to lại cũng không ra khỏi miệng chàng.

Người đàn ông ngồi sau lưng người đàn bà Gờ-rét đứng dậy đưa đầu ra ánh sáng. Phờ-ráng nhìn biết người bí mật ở đảo Mông-thế-tôn, người mà tối hôm qua chàng tưởng nhận biết thó người và tiếng nói ở Cô-li-dê.

Không còn nghi ngờ nữa, nhà du lịch bí mật kia hiện đương ở Rô-mờ.

Cố nhiên bao nhiêu nỗi lạnh quỳnh trong lòng Phờ-ráng đều hiện ra trên mặt chàng hết; bà bá tước nhìn thấy thế, bèn cười òa lên và hỏi nguyên cớ.

Phờ-ráng trả lời:

— Thưa bà, khi hồi tôi hỏi bà có biết người đàn An-ba ni kia không? Bây giờ tôi lại xin hỏi bà có biết chồng nàng không?

Bà bá tước trả lời:

— Cũng không.

— Thiệt là câu hỏi của người Pháp! Anh phải biết chúng tôi, người Ý, chỉ để ý đến một người đàn ông mà chúng tôi thương mà thôi!

— Thưa phải.

Nhưng bà bá-tước cũng giựt cái kính viễn vọng của An-be mà để lên mắt và nhìn về phía cái «lô-rờ» của người đàn bà Gờ-rét kia, rồi nói:

— Người chết mà sống lại sao chớ! sao nó xanh dữ quá.

— Người ấy cứ thế luôn

— Vậy thì anh biết người rồi, đáng lẽ để tôi hỏi anh người là ai, mà sao anh lại hỏi tôi?

— Tôi tưởng như đã có thấy người một lần đâu rồi...

Bà bá tước nhún vai một cái và nói:

— Người như thế, hễ thấy là không đời nào quên được.

Bà bá tước lại đưa kính viễn vọng lên mà nhìn lại. Bà vừa hạ kính xuống thì Phờ-ráng hỏi ngay:

— Bà xem người ấy ra sao?

— Tuồng như là ông Ruýt-ven sống lại.

Phờ-ráng nghĩ chỉ có người ấy là có thể làm cho chàng tin có ma qui, nếu thiệt có ma qui, nên chàng vừa đứng dậy vừa nói:

— Thế nào tôi cũng phải tìm biết người ấy là ai mới được.

Bà bá tước vừa giăng tay chàng lại vừa nói:

— Không, không, anh phải ở đây với tôi, tôi sẽ nhờ anh đưa tôi về nhà một chút.

Phờ-ráng hỏi bà:

— Bà sợ thiệt sao?

— Bia-rông quả quyết nói với tôi rằng có ma qui và anh ta đã thấy nhiều lần; anh ta lại tả cái mặt ma qui cho tôi nghe; thiệt rõ giống như thế đó: tóc đen, mắt lớn và sáng, da mét như da người chết; vả lại, anh thấy đó chớ, nó cũng đi cặp kè với một người đàn bà khác các người đàn bà khác, với một người đàn bà ngoại quốc... với một người đà bà Gờ-rét... có lẽ với một con ma con qui như nó cũng nên. Tôi van anh, ở đây, một hai ở đây. Ngày mai rồi sẽ đi tìm, nhưng bây giờ thì anh phải chịu khó ở đây với tôi.

Phờ-ráng năng nỉ xin đi đó cho biết.

Bà bá tước đứng dậy và nói:

(Còn nữa)

https://tieulun.hopto.org

Những đều cần thiết trong khi đau

Thuốc để trị bệnh, sống bệnh nào có thứ thuốc ấy, cần nhớt là dùng thuốc phải đối với chứng bệnh. Sâm nhung đều quí báu, có chất bổ dưỡng, mà dùng không nhằm chứng có khi đưa thêm bệnh mà giết người. Cơm là vật ăn bổ dưỡng hằng ngày không thiếu được, mà có nhiều chứng bệnh phải kiêng ăn, ăn vào đến chết.

Ở miền nhà quê, nhà nào có người đau thì lo sắm lễ cúng mà không thích uống thuốc, thành ra thói mê tín. Nguyên có 3 cớ :

1) là thầy Pan thầy và đồng bói có nhịp kiếm ăn.

2) là có cảng thì bà con và dầy tớ trong nhà được ăn bữa tiệc, còn uống thuốc mất tiền mà chứng không có ăn, nên ai cũng bàn cảng

3) là Thầy lang nhà quê, cốt bán thuốc lấy tiền dất chớ không mấy thầy rành nghề trị bệnh, không dủ cho công chúng tin nhiệm. Cái bệnh xã hội cũng thường có trường hiệp như thế. Nên lưu ý thay !

KHO CHUYỆN

Lúc 3 giờ chiều hôm 3-10-36, tàu Shan Cain chở từ Saigon về Hương cảng 100 khách trẻ, khi ra đến phao số 3 thì có 15 chú nhảy ùm xuống sông một lượt!

Tàu thải cứu tinh ồ, thấy thể cứu được có 6 mạng, còn 9 người biệt tích.

Đến tam một nhà ga xe lửa tại Chi-hòa (Nam kỳ), vừa rồi ông Mallerot và Dandin ở viện Viễn Đông bác cổ đến Chi-hòa đào mồ một vị đại thần hồi triều vua Gia-long.

Vị đại thần tên là Ngô nhơn Tĩnh. chết vào năm 1832.

Kể từ ngày 4-10, những thư từ gởi từ Đại lãnh đến Tuy hòa hoặc Tuy hòa đến Đại lãnh được miễn trả thứ thuế phụ như trước kia. Và những bưu kiện gởi xe lửa bắt cứ từ một ga nào gọi theo đường Hanoi — Saigon, cũng sẽ được miễn cả thứ thuế phụ cước ô-tô như trước.

Hội bơi! Hội thể-thao!
Đoàn Hướng-đạo!
Người lịch sự!
Nhà chế-tạo An-Thành

Mới chế ra thứ áo chemisette cổ rond élastique kiểu tối tân ở Đông-Dương chưa có bao giờ, chỉ những người lịch sự mới có thể dùng được, ân giá đặc biệt là 0$90 1 cái màu trắng hay màu bleu marine, chemisette Avia 0$70, Elégant 0$50, Sellar 0$70, quần Bơi hay quần tắm bể.

Slip de bain en laine 1$30. Slip coton 0$50. Maillot de bain en laine 2$50, en coton 0$80, Pull'over Doctorat en pure laine 3$00, pull'over Sellar en pure laine kiểu mới 3$50. Tusser sale 1$50 1 thước. Lụa Hà-đông có từ hạng 0$35 — 0$40 — 0$45 — 0$50 — 0$60, hạng tốt đặc biệt 0$75 một thước.

Mới về rất nhiều cravates 0$80 — 1$00 — 1$20 1 cái.

AN-THÀNH
N° 41, Phố hàng Đào, N° 41
HANOI

VIỆC THẾ-GIỚI

(Tiếp theo trang 1)

đã đánh tan một đội quân chính phủ từ Madrid đi đến, giết chết rất nhiều người.

Nhưng bộ Chiến tranh Madrid lại cải chính tin ấy và nói toàn quân bị đánh lui và bị thiệt hại nhiều thì có.

Đức, Ý và Bồ đào nha vẫn giúp loạn quân luôn

Genève, 2-10 — Theo những giấy tờ của đại biểu Tây ban nha đệ lên Hội đồng Q. L. thì ngày 20-9 có 12 chiếc máy bay lớn của Ý đến Tétouan và giúp vào việc chở binh lê dương đến Séville. Ngày 12-9 chiếc tàu *Alicantoni* của Ý chở bom chạy sáng đến đến Tétouan. Ngày 6-9, ba chiếc tàu Ý đến Majorque Cũng tại Majorque chiếc tàu *Méridie*, ở Gênes, chở đến 300 tấn binh khí. Ngày 7-9, 23 tốc xe hỏa Bồ đào nha chở đến Séville 14 chiếc máy bay ở Hamburg.

Chính phủ Tây ban nha kết luận rằng trong các nước ký hiệp định hất can thiệp còn có nhiều nước giúp loạn quân.

PHÁP

Phái pha xít cũng hoạt động riết

Paris, 3-10 — Chiều bữa qua đảng xã Pháp parti social Français nhóm một cuộc mít tinh tuyên truyền tại trường đua xe đạp Hiver Ủy ban trị sự của các cơ quan xã hội và cộng sản liền triệu tập các hội viên để biểu tình phản đối. Muốn tránh những việc xung đột, ông tổng trưởng Nội vụ ra lệnh cấm cuộc hội hiệp tại phòng Wagram do ông Degrelle là lãnh tụ đảng Rá dít kí tổ chức. Ông đã mở cuộc điều tra những đảng hội xã Pháp về việc lập lại một chánh đoàn đã bị giải tán (đảng Hồa thập tự.

Muốn phản đối về việc cấm cuộc hội quan năm La Roque đã ra hiện lệnh cho phe đảng mình thôi cuộc hội hiệp tại trường đua Hiver và cho các chi hội trong đảng hãy mở nhiều cuộc hội hiệp phản đối trong địa phận mình.

... Nhưng đảng Cộng sản cũng không vừa vận gì

Paris, 5-10 — Đảng cộng sản có gởi cho các đảng viên một tờ kêu gọi bảo nên lập tức làm chết các tay khiêu khích bị tiêu tan và cho cuộc biểu tình ngày mai tại Pare des Princes khỏi mất trật tự và tỏ đến Liên hiệp các hạng dân sáng. Chánh phủ đã ra lệnh cho 5500 binh vệ binh hiệp sức với các đội cảnh binh để giữ trật tự.

ANH

Thành Luân đôn cũng không tránh khỏi những cuộc rối loạn vì pha xít !

Londres, 4-10 Người ta sợ rằng chiều bữa mai sẽ có nhiều cuộc rối loạn xảy ra lại kinh thành Luân đôn, vì các đoàn cơ-mi đoàn sẽ tổ chức một cuộc biểu tình kéo đi thị oai trong các khu vực có nhiều người Do Thái sư trú

Mặc dầu những tờ phản đối của 5 vị đốc lý ở 5 khu vực miền đông thành Luân đôn, ông Tổng trưởng Nội vụ vẫn chưa nhứt định cấm cuộc biểu tình thị oai và 4 cuộc hội hiệp mà bọn phá xít tính nhóm họp trong các nơi khác nhau, sau khi đã đổi cuộc biểu tình.

Trên các thành vách và trên các lề đường dọc theo các con đường mà toán biểu tình pha xít sắp kéo qua bữa mai, người ta trông thấy dán những câu chữ đề hằng sơn và bằng phấn: «Hãy ngăn đường bọn pha xít, chúng nó sẽ không qua được đâu v. v.». Hiện nay ở các xóm người Do Thái và các xóm kế cận, nhân dân hết sức lo sợ, nhứt là những người chủ nhà buôn và những người chủ khách sạn Đảng cộng sản, đảng độc lập và đảng lao động đã hiệu triệu các đảng chỉ mở một cuộc biểu tình phản đối lại, cuộc biểu tình này sẽ xảy ra nửa giờ trước cuộc biểu tình của đảng cơ mi đoàn

Trong ngày mai những viên quan võ và binh tráng trong sở cảnh binh không được xin phép nghỉ. Người ta nói rằng sẽ có 3.000 cảnh binh chuyên về việc giữ trật tự trong ngày mai.

VIỄN-ĐÔNG

Xiêm cũng có lộn xộn về chánh trị

Bangkok, 4-10 — Báo Srikrung cho hay rằng nhà đương cuộc Xiêm đã ra lệnh bắt 8 người can về tội khuấy rối chánh trị. Hiện nay cho đương dự định bắt nhiều người khác nữa.

Đĩa hát
Phước-Cương mới
XUẤT-BẢN TRONG THÁNG JUIN 1936
Đĩa cô Năm Phi giá chỉ có 2$00

Máy hát «DOGLUS» có 18 kiểu khác nhau.

Modèle 100, bán rao hàng.	12$00
700, hát 1 mặt rưỡi đĩa.	15.00
966, hát được 3 mặt đĩa	15 00
865, hát 3 mặt đĩa có máy ngừng.	20 00
1000, có máy ngừng, hát 3 mặt đĩa, kiểu thật đẹp.	24 00
Đĩa cs Huế, Ả-đào, chèo cả -lương	2 50
— hát Quảng-đông, đĩa Triều-châu	1 80
— hát Tây, đĩa đàn khiêu-vũ	1.80
— đờn Tàu, điệu khiêu-vũ	1.80
— đờn hát điệu khiêu-vũ Nhật-bổn	1 80
— đờn ngâm, đĩa hát Lào	1 80

Qui ngài mua hàng gởi lãnh-hóa giao-ngân khỏi chịu cước phí. Có mục-lục máy và đĩa hát 1936.

LÊ - VĂN - TÀI
Agent exclusif des Disques et Phonos
82, Rue Georges Guynemer
SAIGON

CÁCH ĐIỀU-TRỊ THEO PHƯƠNG NỘI-ĂN đã chế

BỆNH GIANG MAI
bằng thuốc tiêm
SIGMARGYL

Thuốc SIGMARGYL trắc có ba thần hiệu đã thí nghiệm về Bệnh Giang-Mai, thuốc SIGMARGYL này chữa ngay ở máu và ở các nơi bệnh chứng tổn-thương, cả các thời-kỳ của bệnh Giang-Mai. Không quan-ngại gì, không tổn-hại gì đến tỉ vị, thuốc này là một thứ thuốc trắc hay, có các tay thầy thuốc chuyên-môn chứng-thực và lại có công-hiệu :

THAY ĐƯỢC THUỐC TIÊM

Chế ra tại
LABORATOIRE CHIMIOTHÉRAPIQUE
số 2, Place de Théâtre-Français, PARIS

Thuốc SIGMARGYL bán tại các hãng bào-chế tây ở thuộc-địa.

Á Huế : Pharmacie INGRET

Vợ chồng đời nay

TÌNH TIỀN NGHĨA BẠC

Gần đây có những vụ vợ bỏ chồng mà còn vơ vét tiền của cuốn gói theo trai sao thường thấy quá. Đến nỗi vợ chồng mới cưng nhau sau khi làm lễ thành hôn đặng ba bữa, nỗi vui chưa thỏa mà tin buồn lại đưa đến liền, vị tân hôn yêu qui kia để lại cho chồng nỗi thương tình... tiếc cảo... rồi cánh hồng bay bổng phương trời. Ai làm vào cảnh ấy nếu họ xét rộng nghĩ xa thì họ cho là cái nạn đau bà không thêm buồn khổ dằn cho buồn khổ đi nữa rồi cái vết thương trong quả tim họ cũng có lác liền, nhưng còn cái nạn gớm ghê hơn nữa là cái nạn phong tình làm cho thanh niên ta phải chịu suốt đời đau đớn nếu để cho vi trùng nó thâm nhiễm vào tận gân cốt ; vậy ta lỡ chơi bời mà phải bịnh gớm ghê ấy, nên mau tìm cho được thuốc SƯU ĐỘC BÁ ỨNG HOÀN của nhà thuốc ÔNG TIÊN thời mới mong tránh khỏi những đều tai hại đến thân ta.

Thuốc SƯU ĐỘC BÁ ỨNG HOÀN có bán khắp Đông-Dương, không người nào mà không biết, nên Lỗi những người đã dùng rồi mới ca chầu.

NƠTA. — Muốn cho trẻ em từ trong tháng đến 6 tuổi uống có sức mạnh nương cân cứng cáp thì cái có thuốc HỒNG NHI TÁN hiệu ÔNG-TIÊN phát nên dùng mà thôi. Có bán khắp nơi.

TOSIKO ?

là một thứ phấn dồi mặt

Thiệt tốt
hiệt thơm
hiệt mịn
hiệt rẻ

0$39
MỘT HỘP

do nhà thuốc «ÔNG-TIÊN» Saigon phát hành khắp cõi Đông-Dương. Có bán lẻ khắp các chi-cuộc, các đại-lý «ÔNG-TIÊN» và các tiệm Bazar ở Trung-kỳ. Ý giá nhứt định.

Nay mai đoàn quảng-cáo nhà thuốc «ÔNG-TIÊN» do M. Võ-thượng-Bích chủ-trương, sẽ đi khắp các tỉnh Trung-kỳ, có đem theo mấy ngàn gói échantillon «TOSIKO» để biếu không cho qui bà qui cô dùng thử thí-nghiệm.

Qui bà qui Cô sẽ được vui lòng vừa ý, vì được một thứ phấn bồi bổ da mặt để làm tăng thêm vẻ đẹp

Một đều từ biệt a-phiền

Các anh em cũng nên nghe tôi là một đều vui vẻ trong gia đình. Chính tôi cũng đã NGHIỆN HÚT trong 15 năm, đi đến đâu cũng thấy nhiều người chê bỉu, mà tôi cũng dùng nhiều thứ thuốc cai rồi, mà vẫn không sao bỏ được. Vậy tôi xem báo thấy HOÀNG-VĂN-ÁP, 47 Phố Ninh-Xá, Bắc Ninh có bán thứ thuốc CAI NHA PHIẾN giá 1$00 1 lọ, thì tôi tức thì gởi mua về dùng thử, thì bây giờ tôi đã bỏ được rồi, trong người vô bệnh, vẫn khỏe mạnh như thường. Vậy tôi có mấy lời đăng lên đây, trước là cảm ơn ông chủ hiệu HOÀNG-VĂN-ÁP, sau nữa xin các anh em cũng nên nghe tôi, nếu định bỏ thì chỉ dùng thuốc cai nha phiến Hoàng-văn-Áp là bỏ được, chứ nghiện hút chẳng lợi gì, mất nhiều tiền, người thì xấu, đi đến đâu nhiều người khinh bỉ, mà trong gia đình bao giờ cũng không được vui vẻ vì mình !

ĐẶNG ĐÌNH-CHÚ *Maréchal Foch -:- VINH*

Nùi Ngự sông Hương có thú chi vui...

Đĩa hát

điệu HUẾ

TUYỆT-DIỆU đến bực nào,
Qui ngài đã rõ.

Nay xin giới thiệu thứ máy hát mới về, giáng đẹp, trên nắp để được 8 đĩa, đi đâu mang theo rất tiện, chạy hết đĩa máy tự đứng, giây thiều lớn (22mm) mà giá chỉ có 12$. *Cũng có thứ thường giá* 7$ *và* 9$.

Mme H. Richard, 87, rue Gia-long, HUẾ
ĐẠI-LÝ Ở TRUNG-KỲ
máy và đĩa hát BEKA
Các thứ đồn tăng của hiệu COUESNON - Paris
Có cả máy chụp hình và cirê bán giá như bên Pháp
CATALOGUES biếu không

ĐÃ SINH RA KIẾP Ở ĐỜI
AI KHÔNG PHÒNG-TÍCH LÀ NGƯỜI VÔ DUYÊN

100 người có tới 90 người bị bệnh *PHÒNG-TÍCH* lúc khi bị bệnh mà không biết bịnh gì, có đợi bị đưới nằng một rồi :

Cơm no, rượu say, nội hàm tình dục hoặc ăn no đi ngồi hay đi tắm nắng, nên cho bịnh, gọi là bịnh *PHÒNG-TÍCH*, không phải đau dạ dầy, không phải đau bụng bình-nhiên

Khi thọ bịnh : Thấy : đầy hơi, tức cổ, tức ngực, chán cơm không biết đói, ăn chậm tiêu, bụng có bình bịch, khi ăn uống xong rồi thì bụng ợ (ợ hơi hoặc ợ chua) khi tới bụng bỗng chịu, khi đau bụng, khi đau lưng, đau cơn trên cổ, người thường ngáo ngán, buồn bã chán ăn, bị bón nhiều ngày, đi bụng đầy. Cái một cái tiêu :

PHÒNG-TÍCH
THẦN-DƯỢC
«CON CHIM»

thấy đã chịu hoặc khỏi ngay, không hề công phạt lý gì, đàn bà có thai cũng uống được.

Mỗi tiêu một bịn uống giá : 0p.50
Mỗi tiêu hai bịn uống giá : 0p.80

VÕ-ĐÌNH-TÂN
Ân-tứ Kim-tiền 1936
178 bis, Lachtray -:- HAIPHONG

Đại-lý các tỉnh Trung-kỳ :
HUẾ : Vĩnh-Thường, 18, phố Gia-Long ;
TOURANE : Nguyễn-hữu-Tinh và Quảng-Cự ;
NHATRANG : Kim-Anh, Libraire ;
PHANTHIẾT : Lê Xuân Hương, Commerçant ;
QUINHON : Đông-Lập, Avenue Khải-Định ;
QUANGNGÃI : Chế Hoàng à Sông-Vệ ;
SOCTRANG : Mỹ-nhơn-Mạnh, Maire à Cantho ;
VINH : Hà-thị-Lan Maison-Sinh-Hoạt ;
VIENTIANE : Mme Phan-thị-Lộc, rue Tuforia ;
THAKHEK : Bảo-Tiến Maison Nhựt-Nhựt-Tân ;
LUANGPRABANG : Trần văn Chú, Entrepreneur ;
Các tỉnh khắp Trung Nam Bắc có đại lý

NHÂN-TẠO-HUYẾT
BỔ-HUYẾT--SÁT-TRÙNG

Bổ-dưỡng thần-thể — Lọc sạch máu bẩn — Làm cho khí-huyết sung-túc — Công dụng đặc-biệt là sát được vi-trùng LẬU và GIANG-MAI, và các chứng sài, lở, ghẻ — Giá rẻ gần rẻ ít ăn, xanh xao — Đàn bà có mang dùng an-thai — Ở cữ dùng chóng đỡ đa, mau trở lại tươi đẹp.

Mỗi chai 1$50 — Hàng tá 7$50

CHỮA

CỐ-TINH BỔ-THẬN
THẬN-HƯ — DI-TINH

CHUYÊN-TRỊ : Đinh-tinh, mộng-tinh, hoạt-tinh — Khí sơ phát : đau lưng, mỏi vai, mỏi hoa, tai ù, đầu vàng, cổ họng rát, môi khô — Đêm nằm ít ngủ, hay thao thức nghĩ ngợi liên miên, chiêm-bao mộng-mị vân vân.... Dù nặng nhẹ, đã dùng đến thuốc này là được khỏi hẳn.

Mỗi ve 1$00 — Hàng tá 6$00

Hai thứ thuốc này nổi tiếng khắp Đông-Pháp, người những bức thư minh-tạ đã đăng trước, nay xin dịch bản phân chất, đoạn quan năm ANTONINI ban khen thuốc NHÂN-TẠO-HUYẾT sau khi ngài đã thí-nghiệm và phân chất tại phòng LABORATOIRE de CHIMIE de L'INDOCHINE — HANOI như sau :

« . . . . Thuốc này lấy toàn tinh chất của mười một thứ cây quí, « trong đó có vị NHÂN-SÂM, chế theo phương-pháp bào chế Thái-« tây, hợp dụng cho người Annam có thể bổ khí huyết, tăng sức « khỏe, làm cho hồng huyết cầu (globules rouges du sang) tươi tốt « trong mạch, và sát trừ được vi trùng lậu, giang mai ».

Trích dịch đoạn ngài chứng nhận thuốc CỐ-TINH BỔ-THẬN ; « . . . . Thuốc này không có chất độc, tinh chế toàn nguyên liệu « rất quí như SÂM một cây v. v... trị chứng đau thận di-tinh ».

NGỦ-TINH DƯỢC-PHÒNG
N° 114 — Hàng-Bông — HANOI

BỘ BA!...

MUỐN : TỐT, LỢI, RẺ

XIN ĐỂ Ý MÀ DÙNG :	S	SHELLCOOL
1) DẦU XÀNG (ESSENCE)	H	SHELL A CYL
2) DẦU NHỚT (HUILE)	E	HUILE SHELL
3) MỠ (GRAISSE)	L	GRAISSE SHELL
Có dùng mới biết ;	L	*biết chắc dùng mãi.*

Đâu đâu cũng sẵn có
SHELL

Imprimerie TIẾNG-DÂN HUẾ

https://tieulun.hopto.org